

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 556 sahifa,
1-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Maktabgacha ta'lim tashkiloti metodistining boshqaruv funksiyalari.....	10
<i>Qarshibayeva Dilfuza Xidirbayevna</i>	
Texnologik mashinalar va jihozlar ta'lim yo'nalishi talabalarida kasbiy kompetensiyani shakllantirishning pedagogik qonuniyatlari va metodologik tizimini ishlab chiqish	15
<i>Elmanov Abbas Begmat o'g'li, Mirzaumidov Asilbek Shuxratjonovich</i>	
Katta yoshdagi guruh bolalarida o'z-o'zini boshqarish qobiliyatini rivojlantirishda o'yinning roli	19
<i>Ergasheva Farangiz Umidjon qizi, Fayzullayev Sharipboy Nurillayevich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida ekologik tafakkurni rivojlantirishning dolzarbligi.....	23
<i>Yaxshiboyeva Nargiza Rustamqulovna</i>	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida inson resurslarini boshqarishda muvozanatlashgan ko'rsatkichlar tizimidan foydalanishning nazariy asoslari	28
<i>Gulmira Jumanova</i>	
Nomoddiy madaniy merosning talaba-yoshlarni yuksak ma'naviyatli shaxs sifatida tarbiyalashdagi ahamiyati.....	33
<i>Erboyev Suxrob Abdusalomovich</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar va ularda hissiy-irodaning shakllanishi	37
<i>Davlatova Zebo Haydarovna</i>	
Zamonaviy oilada avlodlararo munosabatlarning pedagogik-psixologik xususiyatlari	40
<i>Ochilova Farida Baxriddinovna</i>	
Maktab va oliy ta'lim muassasalarida qizlar kitobxonligini rivojlantirish metodlari.....	44
<i>Qo'chqarova Oysha Oltibayevna</i>	
Buyuk allomalar merosidan foydalanishning metodik holati va mavjud muammolari.....	48
<i>Sevara Mamatkarimova</i>	
Futbol o'yinida to'pga kalla bilan zarba berish.....	53
<i>Xolmaxmatov Boburjon Musurmon o'g'li</i>	
Использование современных инновационных методов в процессе обучения русскому языку в иноязычных группах высшего образовательного учреждения.....	56
<i>Курбанова Шаира Исмаиловна</i>	
Maktabgacha ta'lim mutaxassislarini tayyorlashda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish ...	60
<i>Kushakova Gulnora Egamkulovna, Muhammadiyeva Shaxzoda Sunnatilla qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda musiqa mashg'ulotlari orqali o'quvchilarning kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish metodlari.....	63
<i>Muminova Feruza Farxodovna</i>	
Alisher Navoiy merosining yoshlar ma'naviy-estetik tarbiyasidagi ahamiyati.....	70
<i>Qayumxo'jayev Botirxo'ja Ikromxo'ja o'g'li</i>	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida amaliy topshiriqlar orqali tayanch kompetensiyalarni shakllantirish metodikasini takomillashtirish	74
<i>Saidova Dilnoza Maripovna</i>	
К вопросу о классификации современной антиутопии.....	78
<i>Дмитрий Валерьевич Пупонин</i>	
Когнитивная гибкость как фактор психологического благополучия старшеклассников в период адаптации к новым образовательным требованиям	82
<i>Мукинова Динора Азаматовна</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida ingliz tilida ta'lim beruvchi professor-o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini baholash: xalqaro tajribalar qiyosiy tahlili va O'zbekiston amaliyoti	87
<i>Baxtiyarova Muniba Ne'matjon qizi</i>	
Valeologik tarbiya asosida maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini tayyorlashda innovatsion va raqamli yondashuvlar	92
<i>Berkinova Charos Islomovna</i>	
Grammatik tushunchalarni o'rgatish metodikasi.....	96
<i>N. R. Masharipova</i>	

Umumiy o'rta ta'lim tizimini takomillashtirish va o'quvchilar bilimini baholashda xorijiy tajribalardan foydalanish finlyandiya ta'lim tizimi misolida.....	99
Obidova Muqaddas Ro'ziqulovna	
The Difference Between Androgogy and Pedagogy.....	106
Pardayeva Aziza Rahmatilloevna	
Elektr mashinalari fanini o'qitishda raqamli ta'lim texnologiyalari.....	110
Shodiyeva Nozina Shuxrat qizi	
Umumta'lim maktablarida direktor o'rinbosarlarining aksiologik yondashuv asosida boshqaruv funksiyalari va vakolatlari hamda maktablarda ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirish yo'llari.....	113
Toxirov Botirjon G'ofurjon o'g'li	
Ispan tili darslarida kommunikativ kompetensiyani shakllantirish usullari	119
Tursunqulov Sanjar Dilmurod o'g'li, Shukurullayeva Feruza Dilmurodovna	
Surxondaryo viloyatida yetishtiriladigan ingichka tolali paxta navlarining qo'llanilishi	124
Ubaydullayeva Komila Bozor qizi	
Bo'lajak tarbiyachilarda empatiya hissini shakllantirishning nazariy asosi	127
Xolmirzayeva Gulbahor Bahodirovna	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida raqamli texnologiyalardan foydalanish samaradorligi	130
Raximova Dilshoda Xoliqberdiyevna	
Bo'lajak sport murabbiylarida kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish mexanizmlari	134
Sherzod Shuxratovich Boboyorov	
Oliy ta'lim muassasalarida talabalar sportini rivojlantirishning iqtisodiy va tashkiliy mexanizmlari.....	138
Sangirov Nuriddin Iriskulovich	
Bo'lajak o'qituvchilarning boshqaruv kompetentligini rivojlantirishning integrativ modeli	142
Rasulova Umida Bahodir qizi	
Yashil pedagogikaning konseptual modeli va tamoyillari.....	146
Raxmatova Dilnoza Abdurashidovna	
Ta'lim jarayoni ishtirokchilarida emotsional barqarorlikni shakllantirishning pedagogik-psixologik asoslari ..	149
Boymatova Munavvar Ravshan qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlashda zamonaviy raqamli platformalardan foydalanish samaradorligi.....	152
Lukmonova Salomat Gafurovna	
Rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalar uchun pedagogik qo'llab-quvvatlash tizimining shakl, metod va vositalari	157
Farmonova Madina Bahriddin qizi	
Innovatsion boshqaruv tizimlarida qaror qabul qilish va kommunikatsiya samaradorligi	161
Sotvoldiyeva Xurliqo G'ayratjon qizi	
Raqamli ta'lim muhitida maktabgacha yoshdagi bolalarning media savodxonligini shakllantirish metodikasi.....	167
Choriyeva Xurmo Panji qizi	
Maktabgacha ta'lim mutaxassislari malakasini oshirish tizimining zamonaviy tendensiyalari va raqamlashtirish jarayonlarining pedagogik ahamiyati.....	172
Qosimova Sh. N., Dusmaxamedov A. A.	
Maktab o'quvchilarida o'zini o'zi tarbiyalashni shakllantirishning pedagogik asoslari (8–9-sinflar asosida)..	177
Norxo'jayeva Lobar Nuriddin qizi	
STEAM loyihalar yordamida boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy va tanqidiy tafakkurni shakllantirish	181
Mirjamolova Moxira Abdugaffor qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalashning pedagogik ahamiyati va metodik asoslari.....	188
Axmad Bolqiyev	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini xalqaro baholash dasturlari asosida baholashning pedagogik asoslari.....	191
Shavqiddin Burxonov	
Boshlang'ich ta'limda liderlik va pedagogik menejment muammolari.....	194
Pardaboyev Doston	

Raqamli ta'lim muhiti: tushunchasi, strukturasi va rivojlanish tendensiyalari.....	197
<i>Kulboyeva Dilnoza Abdug'afurovna</i>	
Особенности применения графических органайзеров на практических занятиях по дисциплине “Практикум литературы народов СНГ”.....	199
<i>Татьяна Викторовна Половинкина</i>	
Historical Stages in the Study and Treatment of Scoliosis (Spinal Curvature).....	204
<i>Shermatova Mokhira Baxodir qizi</i>	
Talaba qizlarga badiiy gimnastika cho'qmori yordamida bajariladigan fundamental mashqlarni o'rgatish....	209
<i>Musharafxon Sultanova</i>	
Oliy ta'limda tarbiyaviy ishlarni tashkil etish bo'yicha xalqaro modellarning qiyosiy tahlili.....	213
<i>Ziyotova Madina</i>	
Sport mutaxassislarini tayyorlashda voleybol o'qituvchisining ko'nikmalari va uslubi	216
<i>Turg'unov Baxtiyor O'rolovich</i>	
Matematik masalalarni yechish jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy fikrlash va ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantirish	220
<i>Yusupova Latofat Nuriddinovna</i>	
Zamonaviy sharoitda bo'lajak o'qituvchilarda deontologik kompetentlikni rivojlantirishning innovatsion texnologiyalari	228
<i>Nasirova Nigora Baxtiyor qizi</i>	
Paraengil atletika mashg'ulotlarida individual yondashuvning ahamiyati	233
<i>Abduxoliqova Shoiraxon Akramjon qizi</i>	
Biologiya fanini o'qitishda xalq pedagogikasi elementlaridan foydalanish orqali ekologik madaniyatni rivojlantirish	239
<i>Baxrombekova Sojidxon Sherzodjon qizi</i>	
Maktab texnologik ta'limida axborot texnologiyalaridan foydalanishning o'quv samaradorligiga ta'siri: o'rta muddatli istiqbollar (2027–2031)	245
<i>Berdiyeva Gulnoza Rizoqulovna, Tursunov Sherzod Ziyat o'g'li, Ismatullayev Javohir Ubaydulla o'g'li</i>	
Axborot texnologiyalaridan foydalanish orqali jismoniy tarbiya va sport tizimini boshqarish samaradorligini oshirish	251
<i>Eryigitov Dilshod Xolboyevich</i>	
Enhancing Speaking Skills Productively in English	255
<i>J. M. Fayzullayev, G. R. Elmonova</i>	
Nutqida nuqsoni bo'lgan katta guruh bolalari bilan ishlashning ilmiy-nazariy asoslari	259
<i>Jumanova Iroda Nomozovna, Fayzullayev Sharipboy Nurillayevich</i>	
2–3 yoshli bolalarning maktabgacha ta'lim tashkilotiga ijtimoiy moslashuvi: nazariy va empirik tahlil	263
<i>Klicheva Dilnoza Zulfon qizi</i>	
Inson–texnika tizimida ta'lim olayotgan talabalarda iste'dod namoyon bo'lishining psixologik xususiyatlari	267
<i>Kuvandikova Gulnora Gulamovna</i>	
Bo'lajak pedagoglarning mutaxassis sifatida shakllanishida xavotirlanish holatining namoyon bo'lishi.....	270
<i>Nuriddinov Rasuljon Samitjon o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarni maktabga tayyorlashda zamonaviy psixologik-pedagogik yondashuv.....	274
<i>Nuriddinova Maysara Ikramovna, Kodirova Albina Faridovna</i>	
Talabalarda qaror qabul qilishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	279
<i>Rajabova Go'zal Zarifovna</i>	
Musobaqa oldi psixologik tayyorgarlikning tezkorlikka ta'siri.....	283
<i>Sitora Elova Axmatkulovna</i>	
Pediatrya ta'limida sun'iy intellekt – talaba uchun virtual assistent.....	287
<i>Umarkulov Muhtorali Islomkulovich</i>	
Bo'lajak jismoniy tarbiya mutaxassislarida jismoniy savodxonlikni rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	290
<i>Xakimov Xurshid Nozimovich</i>	
Сущность и виды познавательной активности детей 5–6 лет.....	294
<i>Джамилова Н. Н., Кудратова М. У.</i>	

Uzluksiz ta'lim jarayonida mustaqil fikrlovchi, ijodkor shaxsni tarbiyalashning pedagogik-psixologik masalalari.....	298
<i>Siddiqova Sanobar Xaydarovna</i>	
Ta'lim jarayonida o'quvchilarning bilish, ijodiy faolligini oshirish.....	301
<i>Siddiqova Sanobar Xaydarovna, Qushoqova Guzal</i>	
Badiiy adabiyotda Ibn Sino obrazining yaratilishidagi o'ziga xosliklar.....	304
<i>Tangirov A. J.</i>	
Ta'lim klasteri asosida zaif eshituvchi bolalarni inklyuziv ta'lim muhitiga moslashtirishning pedagogik mexanizmlari.....	309
<i>Dilnoza Xushvaktovna Ernazarova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish.....	313
<i>Payzullaeva Gozal Bayrambayevna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda pedagogik mas'uliyat ko'nikmasini rivojlantirishning nazariy-amaliy asoslari.....	317
<i>Maxramova Gulchexra Maxsudbek qizi</i>	
Maxsus ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalardan foydalanishning pedagogik samaradorligi.....	320
<i>Tashkenbayeva Dilafruz Baxtiyor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy kompetentligini rivojlantirishga qo'yiladigan talablar.....	325
<i>Xazratkulova Shoira Noraliyevna</i>	
Musiq madaniyati darslarida multimedia vositalarida musiq o'qituvchisining kompetensiyaviy tayyorgarligi.....	329
<i>Qudratova Elnoz Ismatillayevna, Ismailova Sevinch, G'oibnazarov Elmurod</i>	
Boshlang'ich ta'limda nutqiy kompetensiyani rivojlantirishning didaktik modeli.....	334
<i>Tillaboyeva Havasxon</i>	
Diskursiv yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutq madaniyatini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish.....	340
<i>Boynazarova Nilufar Tilovmurot qizi</i>	
Millatlarning o'ziga xos dunyoqarashining psixologik xususiyatlari.....	346
<i>Murxashev Axmadxon Olimjon o'g'li</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktab o'quvchilarining intellektual-ijodiy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik strategiyalari.....	349
<i>Ergasheva Sitora Baxriddin qizi</i>	
Sinergetik yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashni takomillashtirish zarurati va imkoniyatlari.....	353
<i>Xo'shboqova Surayyo Baxtiyor qizi</i>	
Interfaol metodlar asosida o'smirlarda mustaqil tafakkurni rivojlantirish.....	357
<i>Ismoilova Mashxura Mashrabbek qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish.....	360
<i>Kuvanakova Guljaxon</i>	
The Role of Autonomous Learning in Developing English Language Proficiency of University Students in Uzbekistan.....	363
<i>Omonova Kamola, Mutabar Zikriddinova</i>	
Maktablarda fasilitator faoliyatini tashkil etish borasida ayrim mulohazalar.....	366
<i>Qahhorova Marjona Ixtiyor qizi</i>	
Модель и педагогические условия формирования профессиональных компетенций будущих учителей в области информационной безопасности.....	370
<i>Сагинбаева Кымбат Кенжегалиевна, Нуриддинова Майсара Икрамовна</i>	
Boshlang'ich sinf darslarida kreativ fikrlashni rivojlantirishda zamonaviy pedagogik metodlardan foydalanish.....	374
<i>Xudoynazarova Muxlisa Bakhadirovna</i>	
Совершенствование методической компетентности будущих учителей начальных классов на основе креативного подхода.....	377
<i>Дониёрова Лайло Худайбердиевна</i>	
Talabalar guruhida jipslikning shakllanishida liderlikning ta'siri.....	385
<i>Asrarxanova E. A., Bo'riboyeva Mahliyo Anorboy qizi</i>	

Musiqa to'garaklarida o'quvchilarga cholg'u asboblari ijro etishni o'rgatish uslublari.....	388
<i>Q. Boboqulov, Jazilov Shuhrat Rustamovich</i>	
Состояние проблемы в практике школ Узбекистана на современном этапе.....	391
<i>Муминова М. Р.</i>	
Paradigmal yondashuv asosida boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabalarining tarbiyaviy kompetensiyalarini rivojlantirishning o'rganilganlik darajasi va nazariy asoslari	394
<i>Hayitova Oydiyov Po'latbekovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida shaxsiy pedagogik kompetensiyani aniqlash metodologiyasi	401
<i>D. O'. Yo'ldosheva, J. A. Jovliyev</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligida aktdan foydalanishning ilmiy asoslari	405
<i>Jo'liboyeva Sevinch Abloqul qizi</i>	
Zamonaviy media matnlarida salbiy his-tuyg'ularni ifodalovchi lisoniy birliklarning qo'llanilishi va ularning kommunikativ-pragmatik funksiyalari	408
<i>Jo'rayeva Nafosatxon Muxsinjon qizi</i>	
Bulutli Web-Gat texnologiyalari muhitida talabalarining fazoviy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish: kvazi-eksperimental tadqiqot natijalari.....	412
<i>Sangirova Mahfuza Hasanovna</i>	
Hosilaning turli ma'nolari	417
<i>Boqiyev X. X., Hoshimov Muzaffar, Jabborov Muhammadali, Kutliyev Og'abek</i>	
Ko'p o'zgaruvchili funksiyalarning lokal xossalari: barqarorlik va uzluksizlik asoslari.....	421
<i>Boqiyev X. X., Boyg'uziyeva Shukrona, Amirqulova O'g'iloy, Do'stqulova Charos Bahrom qizi</i>	
Aniq integralning xossalari va uni hisoblash.....	425
<i>Boqiyev X. X., Sayfullayeva Shabbona, Farhodova Nigina, Alimardonova Nigora</i>	
Ko'p qatlamli neyron tarmoqlarda gradient hisoblash mexanizmi: zanjir qoidasining nazariy va amaliy tahlili.....	430
<i>Boqiyev X. X., Nuraliyeva Sabrina Shobek qizi, Abdumannonova Jasmina Umarbek qizi, Javliyeva Dilnura Toshpo'lat qizi</i>	
Ko'p o'zgaruvchi uzluksiz funksiyaning lokal xossalari.....	435
<i>Boqiyev X. X., Ziyatova Gulxayo Mardon qizi, Samatova Sevinch, Muyitdinova Marvarita</i>	
Kelajak texnologik ta'lim o'qituvchisi qanday bo'lishi kerak?	438
<i>Matyakubov Kamaladin Kuronboyevich</i>	
Umumta'lim muassasalarida ta'lim sifatini boshqarish – dolzarb pedagogik muammo sifatida	441
<i>Yakubova Muxtaram Abdumavlyanovna</i>	
O'zbekistonda muzey ta'limining paydo bo'lishi va rivojlanish tendensiyalari	446
<i>Ismailova Dilfuza Usmonqulovna</i>	
Didaktiv o'yinlarning pedagogik mohiyati va nutq–motorik rivojlanishdagi o'rni	450
<i>Mamasharipova Nargizaxon Elmurod qizi</i>	
Формирование интерпретационных навыков учащихся при изучении прозы в. с. маканина в профильной школе	454
<i>Нуржанова Жазира Бахытжановна</i>	
Nutqi to'liq rivojlanmagan maktabgacha yoshdagi bolalarda so'z boyligini rivojlantirish va shakllantirish shart-sharoitlari	457
<i>Shoaxmedova Surayyo Komilovna</i>	
Bo'lajak logopedlarni og'ir nutq nuqson bilan ishlash jarayonida nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'liqligi.....	462
<i>Achilova Sevara Djasirkulovna</i>	
Kompyuter tarmoqlari bo'yicha kompetentlik yondashuvi va uning pedagogik mohiyati.....	467
<i>Nabijonov Dilmurodjon Nodirjon o'g'li</i>	
Дидактические игры как средство повышения интереса учащихся к химии	472
<i>Усмонова Дильноза Тулкуновна</i>	
Robototexnika va sun'iy intellekt ta'limining innovatsion rivojlanishdagi o'rni	475
<i>Shukurov Shuhrat Nasimovich</i>	
O'zbek milliy musiqa ijrochiligining tarixiy taraqqiyoti va ta'limiy jarayonlari.....	481
<i>Tursunov Xusniddin Isomovich</i>	

Taylor formulasi va uning tatbiqlari	486
<i>Boqiyev X. X., Maxmarayimov Javohir, Qurbonov Shaximbek, Raxmonov Og'abek</i>	
Talabalarning axborot-konstruktiv kompetensiyasining loyihalash imkoniyatlari	491
<i>Olamova Mamura Umarovna</i>	
O'quvchilarda ijtimoiy-emotsional kompetensiyalarni rivojlantirish metodikasi.....	494
<i>Fayziyeva Gulxayo Erkin qizi</i>	
Ta'lim jarayonida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning nazariy va amaliy asoslari	498
<i>Allamuratova Xurliman Nurilla qizi</i>	
Sibling maqomining shaxs individual-psixologik xususiyatlari rivojlanishiga ta'siri.....	501
<i>Amirjanova Komola, Narkulova Dilrabo</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyalanuvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirishning mohiyati.....	505
<i>Bo'riyeva Muxlisa, Urinova Rushana</i>	
Darsdan tashqari tadbirlarda o'quvchilarning nutq madaniyatini yuksaltirishning innovatsion usullari.....	508
<i>Daminova Dilbar Melimurodovna</i>	
Boshlang'ich funksiya va aniqmas integral.....	513
<i>Boqiyev X. X., Isroilova Zahro, Erkinova Shahrizoda, Akbarov Ulug'bek</i>	
O'quvchilarning adabiy-nutqiy kompetensiyalarini axborotli matnlar asosida diagnostika va korreksiya qilish metodikasi.....	517
<i>O'smanova Diloromxon Ziyodinovna</i>	
Yuqori sinf o'quvchilarining voleybol mashg'ulot jarayonida asosiy jismoniy sifatlarning rivojlanishi	520
<i>Ro'zmatova Nadejda Akbarali qizi</i>	
Yosh voleybolchilarda jismoniy tayyorgarlikni rivojlantirishning zamonaviy pedagogik yondashuvlari.....	524
<i>Sabirova Mohinur Islamovna</i>	
Xalq hunarmandchiligidan mashg'ulotlarni o'tkazish tartibi to'g'risida ayrim fikrlar	530
<i>Umarov Raxim Tojiyevich</i>	
TPACK modeli asosida bo'lajak tarix fani o'qituvchilarining kasbiy-ijodkorlik qobiliyatini rivojlantirish	533
<i>Ziyoyeva Maxfuza Soataliyevna</i>	
Совершенство техники вращений у юных фигуристок в условиях учебно-тренировочной группы 1–2 года обучения.....	538
<i>Федорова С. В.</i>	
Refleksiv yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik kompetentligini rivojlantirish metodikasi.....	543
<i>Donabayeva Zebuniso Ma'rufjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarini boshqarishda zamonaviy boshqaruv usullaridan foydalanish	547
<i>Xasanova Shaxnoza Zarifevna</i>	
Geymifikatsiya texnologiyasi asosida bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda oliy ta'limning metodik shart-sharoitlari va pedagogik imkoniyatlari	552
<i>Xaydarova Namunaxon Adhamjonovna</i>	

REFLEKSIV YONDASHUV ASOSIDA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QITUVCHILARINING PEDAGOGIK KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI

Donabayeva Zebuniso Ma'rufjon qizi

Aniq, tabiiy fanlar, maktabgacha, boshlang'ich va maxsus ta'lim metodikalari kafedrasida katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada refleksiv yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinflar o'qituvchilarining pedagogik kompetentligini rivojlantirish metodikasi yoritilgan. Boshlang'ich ta'limning zamonaviy kasbiy faoliyati nafaqat fanlar bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni egallashni, balki pedagogik tajribani tahlil qilish, o'zini baholash qobiliyatini oshirish hamda o'zini o'zgartirishga yo'naltirilgan refleksiv harakatlarni ham talab qiladi.

Maqolada refleksiv faoliyatning mazmuni va mohiyati, pedagogik kompetentlikning tarkibiy qismlari, uni rivojlantirish bosqichlari, pedagogik shart-sharoitlari, usullari va vositalari ishlab chiqilgan. Shuningdek, bo'lajak boshlang'ich sinflar o'qituvchilarida refleksiyani rivojlantirish, o'zini-o'zi baholash, kasbiy o'sishni ta'minlash, pedagogik qarorlar qabul qilish hamda amaliy faoliyatni samarali tashkil etishga xizmat qiluvchi metodik tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: refleksiya, refleksiv faoliyat, pedagogik kompetentlik, bo'lajak boshlang'ich sinflar o'qituvchisi, kasbiy tayyorlik, o'zini-o'zi baholash, pedagogik faoliyat, metodika, kasbiy rivojlanish.

Abstract: This article presents a methodology for developing the pedagogical competence of future primary school teachers based on a reflective approach. Modern professional activity in primary education requires not only the acquisition of subject-specific knowledge, skills, and abilities, but also the analysis of pedagogical experience, the development of self-assessment skills, and the ability to engage in self-directed change through reflective actions.

The article explores the content and essence of reflective activity, the structural components of pedagogical competence, the stages of its development, as well as the pedagogical conditions, methods, and tools for its formation. Furthermore, methodological recommendations are provided to support the development of reflection, self-assessment, professional growth, pedagogical decision-making, and the effective implementation of practical activities in future primary school teachers.

Key words: reflection, reflective activity, pedagogical competence, future primary school teacher, professional training, self-assessment, pedagogical activity, methodology, professional development.

Аннотация: В данной статье освещается методика развития педагогической компетентности будущих учителей начальных классов на основе рефлексивного подхода. Современная профессиональная деятельность в начальном образовании требует не только овладения знаниями, умениями и навыками по предметам, но и анализа педагогического опыта, развития способности к самооценке и формирования навыков саморегуляции посредством рефлексивных действий.

В статье раскрываются содержание и сущность рефлексивной деятельности, структурные компоненты педагогической компетентности, этапы её развития, а также педагогические условия, методы и средства её формирования. Кроме того, представлены методические рекомендации, направленные на развитие рефлексии, самооценки, профессионального роста, принятия педагогических решений и эффективной реализации практической деятельности будущих учителей начальных классов.

Ключевые слова: рефлексия, рефлексивная деятельность, педагогическая компетентность, будущий учитель начальных классов, профессиональная подготовка, самооценка, педагогическая деятельность, методика, профессиональное развитие.

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar o'qituvchi shaxsiga nisbatan yangicha talablarni ilgari surmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichi o'quvchi shaxsining keyingi rivojlanishiga poydevor bo'lgani uchun, bu jarayonda faoliyat yuritadigan pedagoglarning kasbiy tayyorgarligi, metodik savodxonligi, kommunikativ madaniyati hamda refleksiv kompetentsiyasi alohida ahamiyat kasb etadi. Boshlang'ich sinf o'qituvchisi nafaqat bilim beruvchi, balki o'quvchi shaxsini kuzatuvchi, yo'naltiruvchi, rag'batlantiruvchi va rivojlantiruvchi sub'ekt sifatida maydonga chiqadi.

Shu nuqtai nazardan, boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik kompetentligini oshirish masalasi zamonaviy pedagogikaning dolzarb muammolaridan biri hisoblanadi. Ushbu jarayonda refleksiv yondashuv muhim metodologik asos bo'lib xizmat qiladi. Chunki refleksiya o'qituvchiga o'z faoliyatini tahlil qilish, yutuq va kamchiliklarini aniqlash, ularni bartaraf etishning samarali yo'llarini topish hamda kasbiy rivojlanish yo'nalishlarini belgilash imkonini beradi.

Amaliyot shuni ko'rsatadiki, oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan bo'lajak o'qituvchilarda nazariy bilimlar yetarli darajada bo'lishiga qaramay, pedagogik faoliyatni mustaqil tahlil qilish, dars jarayoniga tanqidiy yondashish va o'z ustida doimiy ishlash kabi refleksiv ko'nikmalar yetarli darajada shakllanmagan. Demak, pedagogik kompetentlikni rivojlantirishda refleksiv faoliyatga asoslangan metodikani ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etish zarurdir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Pedagogik adabiyotlarda "refleksiya" shaxsning o'z fikri, harakati, tashqi va ichki holatini anglash, tahlil qilish hamda qayta ko'rib chiqish jarayoni sifatida talqin etiladi. J. Dyuyi refleksiyani muammoli vaziyatni ongli ravishda tahlil qilish va asosli xulosaga kelish jarayoni sifatida baholagan bo'lsa, D. Shon uni amaliy faoliyatdan keyin sodir bo'ladigan kasbiy o'z-o'zini tahlil jarayoni deb ta'riflaydi. Zamonaviy pedagogikada refleksiya o'qituvchining kasbiy yetukligini ta'minlovchi muhim omillardan biri sifatida e'tirof etiladi.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining pedagogik kompetentligi integrativ sifat bo'lib, quyidagi komponentlardan iborat:

1. **Motivatsion-qadriyatli komponent** - kasbga sadoqat, pedagogik faoliyatga ijobiy munosabat, o'zini kasbiy rivojlantirishga intilish;
2. **Kognitiv komponent** - pedagogika, psixologiya, metodika, boshlang'ich ta'lim mazmuni, yosh xususiyatlari va didaktik prinsiplar haqidagi bilimlar;
3. **Operatsion-faoliyatli komponent** - darsni rejalashtirish, o'quv jarayonini tashkil etish, pedagogik muloqotni amalga oshirish, differentsiatsiya va individualizatsiya usullaridan foydalanish;
4. **Refleksiv-baholovchi komponent** - o'z faoliyatini tahlil qilish, natijalarni baholash, xatolarni tuzatish, o'zini takomillashtirish va kasbiy o'sishni ta'minlash.

Aynan refleksiv komponent boshqa barcha komponentlarning samarali ishlashini ta'minlaydi. Chunki o'qituvchi o'z faoliyatini anglamasa, mavjud kamchiliklarni sezmasa, bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish ham tizimli tus olmaydi.

Ushbu maqolada pedagogik kompetentlikni rivojlantirish metodikasini ishlab chiqishda quyidagi ilmiy usullar qo'llanilgan: pedagogik kuzatish, tahlil va sintez, qiyosiy tahlil, modellashtirish, refleksiv vazifalarni rejalashtirish, o'z-o'zini baholash va ekspert bahosi usullari. Tadqiqotning metodologik asosini shaxsiga yo'naltirilgan ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv, faoliyatga yo'naltirilgan ta'lim va refleksiv ta'lim tamoyillari tashkil etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Refleksiv faoliyatning mohiyati

Refleksiv faoliyat - bu bo'lajak o'qituvchining kasbiy tayyorgarligini o'z faoliyati, qarorlari va natijalarini ongli tahlil qilish asosida tashkil etilgan pedagogik tizimdir. Bu yerda talaba passiv bilim oluvchi emas, balki o'z kasbiy shakllanish jarayonini anglovchi va boshqaruvchi faol sub'ektga aylanadi.

Refleksiv faoliyat quyidagilarni ta'minlaydi:

- o'z pedagogik faoliyatini anglash;
- dars jarayonida yuzaga kelgan muammolarni tahlil qilish;
- muvaffaqiyat va kamchiliklar sabablarini aniqlash;

- samarali usullarni belgilash;
- kelgusidagi faoliyat uchun aniq reja tuzish.

Boshlang'ich sinf o'qituvchisi uchun bu ayniqsa muhimdir. Chunki shaxsiy ta'lim jarayonida o'quvchilarning yosh va individual xususiyatlari, emotsional holati, o'qishga moslashuvi va ijtimoiylashuvini doimiy kuzatish talab etiladi.

Metodikaning maqsadi Refleksiv yondashuvga asoslangan metodikaning asosiy maqsadi - bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kasbiy faoliyatni ongli ravishda rejalashtirish, amalga oshirish, tahlil qilish va takomillashtirish orqali pedagogik kompetentlikni rivojlantirishdan iborat.

Metodikaning tuzilishi

Taqdim etilayotgan metodika o'zaro bog'liq quyidagi bloklardan iborat:

1. Maqsadli blok
2. Mazmuniy blok
3. Jarayonli blok
4. Natijaviy blok

Metodikaning bosqichlari

Diagnostik-motivatsion bosqich. Ushbu bosqichda talabalarning refleksiv ko'nikmalari, kasbiy motivatsiyasi va pedagogik faoliyatga tayyorgarlik darajasi o'rganiladi. Suhbatlar, so'rovnomalar, o'zini-o'zi baholash testlari, "Mening kasbiy portretim" kabi topshiriqlar o'tkaziladi. Shu bilan birga refleksiyaning kasbiy rivojlanishdagi o'rni va ahamiyati tushuntiriladi.

Bu bosqichning asosiy vazifasi - talabada o'z ustida ishlash zaruriyatiga nisbatan ichki motivatsiyani shakllantirishdir.

2-bosqich. Mazmuniy-faoliyatli bosqich. Bu bosqich metodikaning asosiy qismi bo'lib, refleksiv faoliyat auditoriya va auditoriyadan tashqari mashg'ulotlarda muntazam integratsiya qilinadi. Talabalar:

- dars ishlanmalarini tayyorlaydilar;
- mikrodarslar o'tkazadilar;
- o'z darslarini video asosida tahlil qiladilar;
- tengdoshlarining darslarini kuzatib, konstruktiv fikr bildiradilar;
- refleksiv kundalik yuritadilar;
- pedagogik amaliyotda uchragan vaziyatlarni yozib boradilar va ularni tahlil qiladilar.

Bu jarayonda "Nima qildim? Nima uchun shunday bo'ldi? Qanday yaxshilashim mumkin?" kabi savollar refleksiyaning asosiy instrumentiga aylanadi.

3-bosqich. Baholash-tuzatish bosqichi. Ushbu bosqichda talabaning pedagogik kompetentligidagi o'zgarishlar tahlil qilinadi, erishilgan natijalar baholanadi va individual rivojlanish dasturi tuziladi. Yakuniy refleksiv esse, portfolio tahlili, mentor va ekspert bahosi, o'zaro baholash natijalari umumlashtiriladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Natijada talaba o'zining kuchli va zaif tomonlarini aniqroq anglaydi hamda kelgusidagi kasbiy strategiyasini mustahkamlaydi.

Pedagogik shart-sharoitlar

Refleksiv yondashuv asosida pedagogik kompetentlikni samarali rivojlantirish uchun quyidagi pedagogik shart-sharoitlar muhimdir:

1. Refleksiv ta'lim muhitini yaratish - talaba o'z fikrini erkin bayon qila oladigan, xatodan qo'rqmaydigan, tahlil va muloqotga ochiq muhit bo'lishi kerak.
2. Nazariya va amaliyotning uzviy integratsiyasi.
3. Doimiy qayta aloqa tizimini shakllantirish (o'qituvchi, mentor va tengdoshlar tomonidan sifatli fikr-mulo-haza).

4. Shaxsiylashtirilgan yondashuv - har bir talabani individual xususiyatlaridan kelib chiqib ish olib borish.
5. Raqamli texnologiyalardan foydalanish (videoyozuv, elektron portfolio, refleksiv jurnallar va onlayn platformalar).

Pedagogik kompetentlikni baholash mezonlari

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik kompetentligini refleksiv faoliyat orqali baholashda quyidagi mezonlardan foydalaniladi:

1. **Motivatsion mezon** - kasbiy faoliyatga qiziqish va o'zini rivojlantirishga intilish;
2. **Bilim mezon** - pedagogik va metodik bilimlarning chuqurligi;
3. **Amaliy mezon** - darsni tashkil etish, o'tkazish va boshqarish ko'nikmalari;
4. **Refleksiv mezon** - o'z faoliyatini tahlil qilish, xatolarni tan olish va tuzatish qobiliyati.

Ushbu mezonlar asosida pedagogik kompetentlikning uch darajasi aniqlanadi:

1. **Past daraja** - refleksiya epizodik, tahlil yuzaki;
2. **O'rta daraja** - o'zini tahlil qila oladi, lekin muntazamlik yetishmaydi;
3. **Yuqori daraja** - tizimli tahlil qiladi, mustaqil rivojlanish rejasiga ega.

Amaliy tavsiyalar

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik kompetentligini oshirishda quyidagi usullar samarali hisoblanadi:

1. Har bir amaliy mashg'ulotdan keyin qisqa refleksiv yozuv yozish;
2. Mikrodarslarni video asosida qayta ko'rib chiqish;
3. "Mening pedagogik xatolarim va ularning tuzatish yo'llari" mavzusidagi topshiriqlar;
4. Refleksiv portfolio yuritish;
5. Pedagogik amaliyot bo'yicha haftalik tahliliy hisobotlar;
6. Mentorlik va coaching tizimini joriy etish;
7. O'zaro baholash madaniyatini shakllantirish;
8. Dars kuzatuv uchun mezonli tahlil varaqalaridan foydalanish.

Shuningdek, individual yo'nalishdagi talabalar uchun bolalar bilan muloqot, sinfni boshqarish, inklyuziv ta'lim va ota-onalar bilan hamkorlik mavzularida refleksiv topshiriqlar berish tavsiya etiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, refleksiv yondashuv bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik kompetentligini rivojlantirishda samarali metodologik asos bo'lib xizmat qiladi. U talabani o'zini kasbiy sub'ekt sifatida anglashiga, pedagogik faoliyatini ongli tahlil qilishiga, xatolarini ko'ra olishiga va ularni bartaraf etish yo'llarini izlashiga, uzluksiz kasbiy rivojlanishiga yordam beradi.

Refleksiv metodika bo'lajak o'qituvchining nazariy tayyorgarligini hamda amaliy, kommunikativ, diagnostik va baholovchi kompetensiyalarini kompleks rivojlantiradi. Shu bois oliy ta'lim jarayoniga refleksiv topshiriqlar, elektron portfolio, videorefleksiya va mentorlik tizimini keng joriy etish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi qonuni. - Toshkent, 2020.
2. Dewey J. Biz qanday fikrlaymiz. - Boston: DC Heath and Company, 1933.
3. Schön D. A. Refleksiv amaliyotchi: Professionallar amalda qanday fikrlashadi. - Nyu-York: Basic Books, 1983.
4. Korthagen F. Amaliyot va nazariyani bog'lash: Realistik o'qituvchilar ta'limi pedagogikasi. - London: Routledge, 2001.
5. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyani tatbiq etish asoslari. - Toshkent: Fan, 2006.
6. Xoliqov A. A. Pedagogik mahorat. - Toshkent: Iqtisod-moliya, 2011.
7. Muslimov N. A. va boshqalar. Kasbiy kompetentlik va pedagogik faoliyat. - Toshkent, 2019.
8. Qosimova K., Matchonov S., G'ulomova X. Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi. - Toshkent, 2021.
9. Zeichner K., Liston D. Refleksiv ta'lim: Kirish. - Nyu-York: Routledge, 2014.
10. Oliy ta'lim tizimida kompetensiyaviy yondashuv va pedagog kadrlar tayyorlashga oid me'yoriy-huquqiy hujjatlar to'plami. - Toshkent, 2022.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.